

Syrly jenaýatlary

mikrobiologiá

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy, Medisina

написано kitapcy | 23 января, 2025

Syrly mikrobiologiá jenaýatlary SYRLY MIKROBIOLOGIÝA JENAÝATLARY

2020-nji ýylyň 2-nji maý günü.

ABŞ-nyň Pensilwaniá ştatynyň Pittsburgh şäheri.

Polisiýanyň rasiýalarynda McKnight Roadyň bir çetinde Elm Ct-däki «The Mews of Town North»-da atylyp öldürilen iki sany erkek adamyň jesediniň tapylandygy barada howsalaly habar ýaňlandy...

Olaryň biri öýünde otyrka kellesine, boýnuna we kükregine degen okdan ölüpdi.

Beýlekisi şol öýe bir kilometr daşlykda duran awtoulagda kellesinden atylyp öldürilipdi.

Öýünde jesedi tapylan kişiniň otuz ýedi ýaşly hytaýly bolup çykmagy metbugatyň ünsüni özüne çekdi. 11-nji sentýabr teraktyndan soň ABŞ-da muslimnalara garşıy gönükdirilen jenaýatlar artypdy, bu-da şolardan birimidi? Hawa, hawa... Tramp her gün diýen ýaly koronawirus sebäpli Hytaýy günäkärlemärmi näme?!. Şondan soň käbir ýerlerde "gyýyk gözlülere" kast edilip başlandy...

Ölenleriň biri kömekaç dosent bolup işleýän Bing Liu diýen bir hytaýlydy...

Işleýän ýeriniň nirededigi belli bolangoň-a işler hasam bulaşdy: Ol Pittsburg uniwersitetiniň medisina fakultetiniň kompýuter tehnologiyasy we ulgamlaýyn biologiya bölümünde mikrobiolog bolup işleýärdi!

Hasam beteri: onuň işleýän ugry "SARS-CoV-2", ýagny koronawirus! Ol infekzion komplikasiýalaryň öýjükleyín düýp gurluşyna degişli möhüm açylary etmegiň öňüsrysında durdy...

• TÜRK PROFESSORY

Professor Iwet Bahar...

1957-nji ýylda Stambulda dünýä indi. Bosfor uniwersitetini tamamlandan soň, şol uniwersitetiň bakalawr derejesini gorady. Fizika-himiýa ulgamynda doktorlyk dissertasiýasyny gorandan soň, polimer fizikasyna gyzyklandy. 1986-njy ýylda Stambulyň Tehniki uniwersitetinde assistent bolup işe başlady. Bosfor uniwersitetinde professor derejesine ýetdi. UNESCO-nyň ýörite kursuny tamamlap, ABŞ-na gidip, ylmy-barlag işlerini şol ýerde dowam etdirdi. Molekulýar biologiyada täze sepgitleri gazanyp, ABŞ-nyň iň öñdebaryjy alymlarynyň hataryna girdi...

2004-nji ýylda Pittsburg uniwersitetiniň medisina fakultetiniň kompýuter tehnologiyasy we ulgamlayyn biologiya bölümünüň esaslandyryjy başlygy boldy.

ABŞ-nyň Ylymlar akademiýasynyň ilkinji türk zenan professory Iwet Bahar 2016-njy ýylda Prezident Obamanyň ýörite çakylygy bilen Ak Tamda çykyş etdi.

Professor Baharyň soňky alyp barýan ylmy işi koronawirus boýunçady we onuň assistentleriniň biri-de öldürülen Bing Liudy! (Professor Baharyň toparynyň aglabasy hytaýly ýaş alymlar...)

• HYTAÝLYLAR YNANANOK

Awtoulagynda öli ýagdaýda üstünden barylan beýleki bir hytaýly bolsa Hao Gu atly biridi.

Ol ýigrimi ýyl bäri Amerikada ýasaýardы.

Ýokarda ady agzalan uniwersitetde ýazuw inženeri bolup işleýärди. Entek öýlenmändi.

Polisiýanyň aýtmagyna görä, iki erkek gepleşip dur eken. Hao Gu, öye kildi urulmadyk gapydan girip Bing Liuny oka tutupdyr we yzyndanam awtoulagyna münüp öz jayna kast edipdir.

Hiç hili şaýat ýok.
Pidanyň aýaly Liu şübheli jenaýat bolup geçen wagty öýde ýok eken.
Iki kişiniň ölümüne sebäp bolan ýaragyň nireden alynandygy bellı bolman galdy.
Olaryň ikisem birnäçe ýyl bəri Amerikada ýasaýandygyna garamazdan, bu ýurduň raýaty däldi...
Polisiýa jenaýatyň COVID-19 boýunça alyp barýan ylmy-gözleg işlerine dahylly däldigini mälim etdi. Hukuk goraýy edaranyň işgärleri munuň şahsy meselä degişli hasaplaýardylar.
COVID-19 boýunça ylmy-barlag işlerini alyp barýan we "iňňän möhüm açыslaryň bosagasynda" durandygy aýdylan Pittsburg uniwersitetiniň doktory Bing Liunyň ölümü bilen baglanyşykly derňew içinde hiç hili üýtgeşme ýok...

Emma sferalaýyn komplimasiýa teoriýalary howada ikiýana uçuşmaga başlady. Mysal üçin, hytaýylaryň sosial paýlaşım platformasy «Weibo» bu barada: «Eý Taňrym! Belki-de, Liu wirusyň amerikan laboratoriýasından çykandygyny anyklady!» diýip ýazdy.

Meniň ýadyma bolsa başga bir jenaýat düşdi:

• **MEÑZEŞ JENAÝAT**

2002-nji ýylyň 1-nji marty.

ABŞ-nyň Kaliforniya ştatı.

Mountain Wiew.

«Domino's Pizza»-nyň paýlaýy işgäri sagat 20:45-de «Windmill Park Lane» salgysyndaky iki gatly öýüň gapysyny kakdy.

Gapyny öýüň eýesi kyrk alty ýaşly asly rus dul aýal, mikrobiolog Tanýa Holzmaýer açdy. Ol özünüň pizza buýurmandygyny aýtdy. Pizza paýlaýy salgyny görkezdi...

Edil şol wagtam bir hytaýly elindäki sapança bilen Tanýa

Holzmaýere, onuň ogly Alekse pizza paýlaýjynyň gözüniň öñünde ok ýagdyryp gaçdy...

Ertesi gün... Foster Siti köçesiniň gyrasynda oka tabşyrylan hytaýlynyň jesedi tapyldy. Jesediň ýanynda 38 kalibrlik sapança ýatyrdy.

Ol mikrobiolog Tanýa Holzmaýeri öldüren otuz sekiz ýaşly molekulýar biolog doktor Guýang Huangyň jesedidi!

Huang aýalyna jaň edip: "Öňki başlygyny öldürdim, şindem özumi öldürmekçi" diýipdir!

Aýdyslaryna görä Huang işden kowandygy üçin Holzmaýeri pizza bahanasy bilen gapa çykarypdyr.

SSSR-iň çağsamaga başlan 1989-njy ýylynda ABŞ-na göcüp gelip, Silikon jülgesinde genetiki barlaglary geçiren Holzmaýer, ABŞ-nyň genetika ugrundan iň saýlama hünärmenleriniň biridi. Ol hususanam AIDS boýunça birentek möhüm işleri amala aşyrdy. Şeýle-de global «PDD» (Pharmaceutical Product Development) derman barlaglary şereketiniň genomiki barlaglar boýunça başlygynyň orunbasarydy.

Huang bolsa molekulýar biologiýa bölümünü direktory bolup işleýärdi. Onuň näme üçin wezipesinden pzylandygy belli bolman galdy. «PPD» şereketiniň adminstrasiýasy işgärlерine metbugat serişdeleriniň sowallaryna jogap bermezligi berk tabşyrdy.

İşleýän ugry boýunça üstünlikli netijeleri gazanan bu iki alymyň pajygaly ölümü nä derejede aýdyňlyga gowuşdy, belli däl. Derñew işi togtadyldy...

Mikrobiologiýa jenaýatlary diňe şu iki hadysa bilen gutaraýanok...

Öldürülen mikrobiolog Bing Liu professor Iwet Baharyň toparyndandy. Onuň iş alyp barýan ugry bolsa COVID-19-dy...

Mikrobiologiýa – wiruslar, bakteriyalar, mikroplar ýaly mikro ölçegli organizmleri öwrenýän ylmyň pudagydyr... Laboratoriýada bu işi alyp barýanlara mikrobiolog diýilýär... Koronawirusa ilteşikli – iň soňkusy iki hepte öň bolup geçen ganly jenaýat soňky ýyllarda amala aşyrylan mikrobiologiýa jenaýatlaryny gaýtadan üns merkezine saldy. Biologiki ýarag önemciliğinde işleýän mikrobioglaryňam öldürilmegi töötänlikmi? Ýogsa-da,

käbir ýurtlaryň arasynda üsti ýapyk söweş gidýärmi?

• **ÖZ JANYNA KAST ETMEMI ÝA JENAYAT?**

Mikrobiologiýa ylmy biologiki ýaraglary öndürmek üçinem köp üns üns berilýän ugurlaryň biridir.

Dewid Kristofer Kelli (1944 – 2003)...

Kelli mikrobiologiýanyň we biologiki uruşyň ýaka tanadan hünärmenlerindendi.

Ol Bilim parky-Porton Down Gorag mikrobiologiýasy bölümünüň başlygydy. Gizlin birnäçe maksatnamanyň taýýarlyk işlerine gatnaşdy. Geçen asyryň 90-njy ýyllarynyň başynda Russiýanyň raýat biotehnologiki binalaryna gözegçilik etmäge giden amerikan-iňlis delegasiýasynyň delegatlarynyň biridi. Yrakdaky ýadro ýaragynyň gözegçiliği üçin 1991-nji ýylда düzülen BMG-nyň ýörite komissiýasynyň (UNSCOM) başlygy wezipesine bellendi. 1998-nji ýyla çenli şol wezipede oturdy. Ol şarbon bioýaragy boýunça ökde hünärmendi...

2003-nji ýyl.

BBC-li žurnalist Endrýu Gilligan iňlis hökümetiniň Yrakdaky köpcülikleyin gyryş ýaraglary baradaky maglumatlary göz-görtele ýoýýandygyny paş etdi.

Žurnalist Gilligan maglumaty «BBC Radio 4 Today» geleşiginde Kelliniň adyny bermän mälim etdi. Premýer-ministr Toni Bleýr maglumatlaryň çeşmesiniň mikrobiolog Kellidigini anyklady ww Kellini jogapkärçilige çekmek üçin mejlis komitetiniň döredilmegini talap etdi.

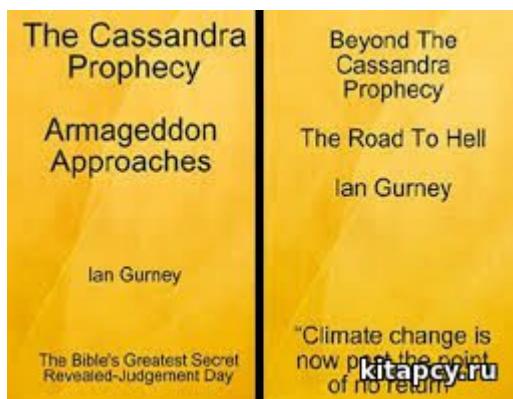
«Nobel» baýragyna hödürlenən Kelliniň gezim etmäge çykan Southmoor-daky öýüniň golaýynda Harrowdown depesinde 17-nji iýul günü öz janyna kast edendigi mälim edildi. Jesedini birnäçe sagat geçensoň zordan tapdylar...

Ölüm Angliýany sandyratdy. Angliýanyň premýer-ministri Toni Bleýr Lord Hattonyň ýolbaşçylygynda derňew işini başlatdy. Olaryň mälim eden beýannamalaryna ynansaň-a, Kelli “çep bileğini kesip öz janyna kast edenmiş” we “ölümini «Koproksamol» gerdejiklerini içip hasam çaltlandyranmış”...

Emma bu görünüşdäki “özüne kast etme” beýanlary jemgyýetçiliği

o diýen kanagatlandyrmady. Mysal üçin, jesediň üstünden baran her iki polisiýa işgäriniň-de Kelliniň meýdiniň ýatyş pozisiýasyny aýdyşlary biri-biriniňkiden tapawutlydy! Biri “jeset agaja söýelip goýlan ýagdaýdady” diýdi, beýlekisi bolsa “ýerde ýuzinligine ýatyrdy” diýdi...

Jeset boýunça alnyp barylýan derñew işine bu gezek 2010-2011-nji ýyllarda baş prokuror Dominik Griew seretdi. derñeldi. Ol Kelliniň öz janyна kast edendigini tassyklaýan güýçli delilleriň toplanandygyny, şeýle-de bolsa “subutnamalaryň ýetmiş ýyla çenli gizlin saklanmagynyň gerekdigini” aýtdy. Häzir mikrobiolog Kelli hakynda dokumental filmler, çeper kinofilmler surata düşürilýär...

• **Hemmeleri aýaga galdyran kitap**

Iňlis ýazyjysy Aýan Gerni...

1999-njy ýylда “Kassandranyň weliliği. Armageddon” kitabyňy ýazdy. Ol Injildäki ýşaratlara salgylanyp, 2023-nji ýylда kyýamatyň gopjagyny öňe sürdi. Ol muňa biologiki uruşuň sebäp boljagyny ýazdy.

Yzyndanam okyjylaryna seslendi: «Maňa mikrobiologiýa boýunça näme bilyän zadyňyz, maglumatyňyz bolsa ugradyň!»

Ýazyja ugradylan maglumatlaryň arasynda on bir sany mikrobiologiýa jenaýaty bardy!

Mysal üçin... Garward uniwersitetinde işleýän belli mikrobiolog professor Don Kreýg Uili (1944-2001) dynç almak (otpuskasynda) üçin Islandiya gidipdi. Yzyna gaýdyp gelende birdenkä ýitirim bolýar. Onuň açary häzirem kontakta ötürülip goýlan awtoulagy köprüniň üstünden tapylýar, özüne bolsa “epilepsiýasy bardy, şonuň üçin suwa gaçdy” diýildi...

Mysal üçin... Mikrobiolog doktor Dewid Śwars Wirjiniá ştatynyň Loudoun County şäherindäki öýünde pyçaklanyp öldürüldi. Öye zor bilen girilendigini tassyklaýan hiç hili yz ýokdy, muňa garamazdan polisiýa ony "Satanistler öldürdi" diýdi. Soňra doktoryň gyzy we gyzynyň gezýän oglany tussag astyna alyndy... Mysal üçin... Mikrobiologiýa ulgamynda iş alyp barýan Russiýanyň Ylymlar akademiyasyň agzasy doktor Aleksi Bruşlinskiy Moskwada urlup öldürildi. Şondan iki hepde geçensoň mikrobiologiýa ulgamynda iş alyp barýan rus alymy doktor Wladimir Korsunowyň soňy hem Moskwada şolar ýaly tamamlandy. Nähili tötnilik... Rus mikrobiolog Wiktor Korsunow Moskwadaky öýuniň golaýynda kellesine urlup öldürildi. Munuň bilenem gutaranok... Sowet raketalaryny biologiki ýaraga öwren mikrobiolog Wladimir Paseçnik London köçeleriniň orra-ortasynda tarpa-taýyn aradan çykdy. «Paraliç (ysmaz) geçirdi» diýlen boldy. Soňra... MRU-nyň (CIA) jansyzlary bilen şarbon boýunça ýasyryň gepleşik geçirendiği ýüze çykdy...

Iňlis ýazyjysy Aýan Gerniniň eserleri uly çekişmeleriň, gyzgyn jedelleriň döremegine getirdi.

Mysal üçin... Ölüm howply wirus ýokanjy boýunça iş alyp barýan mikrobiolog Robert Lesli Burghoff trotuara bilkastlaýyn çikan miniatibusuň aşagynda galyp oldu.

Ýene-de: mikroplar boýunça iş alyp barýan Dewid Waýn-Williams hem Kembrižde öýuniň golaýynda gezim edip ýörkä, geçip barýan bir awtoulag kakyp ölmeli boldy...

Sanawy uzatsaň uzadyp oturmaly...

Jedeller bolsa guitararly däl...

Iňlis ýazyjysy Aýan Gerni eýýäm ikinji kitabyny okyjylara hödürüledi: "Dowzaha barýan ýol".

Eýse... Mikrobiologiýa ölümleri tötnilikmikä?

Kimler üçin tötnilik, kimler üçin – däl...

15.05.2020 ý.

Soner ÝALÇYN,
«Sözcü» gazetiniň žurnalisti, ýazyjy.

Terjime eden: Has TÜRKMEN. Geň-taňsy wakalar